

Sygn. akt VIII U 2132/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2019r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Dominika Smyrak

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2019 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale zainteresowanego O. K.

o wydanie zaświadczenia w/s z zakresu ubezpieczeń społecznych

na skutek odwołania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 7 listopada 2017r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że nakazuje organowi rentowemu wydanie zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającego zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla Oleksandra K. na okres od 7 sierpnia 2017 roku do 25 grudnia 2017 roku.

(-) SSO Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 2132/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 7 listopada 2017r. organ rentowy odmówił płatnikowi składek (...) Sp. z o.o. w S. wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla O. K. na okres od 7 sierpnia 2017r. do 25 grudnia 2017r.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, że przeprowadził postępowanie wyjaśniające, w celu ustalenia faktycznego miejsca zamieszkania zainteresowanego (obywatela państwa trzeciego) i ustalenia ośrodka interesów życiowych,

jak również zamiarów związanych z aktywnością zawodową wykonywaną w Polsce. Organ rentowy ustalił, że zainteresowany podjął zatrudnienie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w związku z trudną sytuacją materialną na terenie Ukrainy. Zainteresowany jest zatrudniony u płatnika składek na stanowisku kierowcy transportu międzynarodowego. Kieruje pojazdem ciężarowym na terenie państw członkowskich UE, transportując rzeczy, zgodnie z poleceniem służbowym płatnika składek. Przeciętnie pracuje przez 9 tygodni, a następnie przeciętnie przez kolejne 3 tygodnie spędza czas na terenie Ukrainy, po czym wraca do pracy. Zainteresowany przeciętnie przebywa na terenie państwa członkowskich UE – z wyłączeniem Rzeczypospolitej Polski – od poniedziałku do piątku; natomiast w sobotę i niedzielę ma czas na odpoczynek. Zainteresowanemu zapewniono nieodpłatnie pokój na czas jego pobytu w Polsce.

Organ rentowy podał, że przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 nie mają zastosowania do zainteresowanego, bowiem nie „zamieszkuje on legalnie na terytorium państwa członkowskiego” w rozumieniu art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo. Organ rentowy zwrócił uwagę, że należało rozróżnić pojęcie „zamieszkania” od pojęcia „pobytu”. Definicja pojęcia „zamieszkania” została zawarta w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004. Natomiast elementy służące ustaleniu miejsca zamieszkania zostały wymienione w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009. Organ rentowy odwołał się do orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, w którym podano, że państwo członkowskie „zamieszkania” oznacza państwo, w którym dana osoba zwykle zamieszkuje i w którym znajduje się zwykły ośrodek interesów życiowych. Należy przy tym uwzględnić: sytuację rodzinną osoby zatrudnionej, przyczyny wyjazdu, czas i ciągłość zamieszkania, fakt posiadania stałego zatrudnienia, zamiary wynikające ze wszystkich okoliczności (sprawa C-90/97 S.). Organ rentowy podał, że pojęcie „pobyt” cechuje tymczasowy charakter oraz fakt, że dana osoba zamierza powrócić do swojego miejsca zamieszkania, kiedy tylko zrealizuje podstawowy cel pobytu w innym państwie. „Pobyt” wymaga fizycznej obecności danej osoby poza jej zwykłym miejscem zamieszkania. Organ rentowy wskazał, że zainteresowany nie ma miejsca zamieszkania na terenie Polski, a jedynie miejsce pobytu.

W odwołaniu od decyzji (...) Sp. z o.o. w S. domagała się jej zmiany i wydania zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla zainteresowanego.

W uzasadnieniu podała, że legalnie zatrudniła zainteresowanego na podstawie umowy o pracę i z tego tytułu odprowadza składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz płaci podatek dochodowy od osób fizycznych od jego wynagrodzenia. Wskazała, że zainteresowany posiada rachunek w banku na terytorium Polski i jest zameldowany na pobyt czasowy, bowiem zezwolenie na pracę ma charakter czasowy. Zainteresowany ma możliwość korzystania z pokoju należącego do płatnika składek. Korzysta z pokoju okazjonalnie w przerwach między wielodniowymi kursami. Odwołująca wskazała, że zainteresowany jest dyskryminowany ze względu na obywatelstwo, co uniemożliwia mu wykonywanie zawodu kierowcy w transporcie międzynarodowym. Brak zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającym zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 dla zainteresowanego naraża płatnika na kary pieniężne ze strony organów władzy publicznej państwa członkowskich EU (poza Rzeczpospolitą Polską), na których zainteresowany świadczy pracę. Kara pieniężna jest następstwem niezgłoszenia zainteresowanego do systemu ubezpieczeń społecznych w państwach członkowskich EU (poza Rzeczpospolitą Polską), na terenie których świadczy pracę. Tymczasem zainteresowany winien podlegać ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego EU, tj. Rzeczypospolitej Polski – art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 882/2004 w związku z art. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010.

Odwołująca uznała, że zainteresowany zamieszkuje na terenie Polski. W tym celu przytoczyła art. 3 ust. 1a ustawy z 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tj. Dz.U. z 2018r., poz. 200), zgodnie z którym za osobę

mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się osobą fizyczną, która: 1) posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych) lub 2) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dłużej niż 183 dni w roku podatkowym. Płatnik podał, że ubezpieczony posiada centrum życiowe w Polsce i przebywa na terenie Polski nie mniej niż 245 dni w ciągu roku.

Odwołująca wskazała, że przy wykładni pojęcia „zamieszkanie” należy wziąć pod uwagę art. 11 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europy (WE) nr 987/2009, zgodnie z którym w przypadku, gdy uwzględnienie poszczególnych kryteriów w oparciu o istotne okoliczności wymienione w ust. 1 nie doprowadzi do osiągnięcia porozumienia przez zainteresowane instytucje, zamiar danej osoby, taki jaki wynika z tych okoliczności, a zwłaszcza powody, które skłoniły ją do przemieszczania się, są uznawane za rozstrzygające dla ustalenia jej rzeczywistego miejsca zamieszkania. Odwołująca podała, że zainteresowany zamierza przenieść się z rodziną do Polski, ale dopiero po uzyskaniu pozwolenia na pobyt stały, które można uzyskać po okresie co najmniej 5 lat legalnego pobytu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy złożył również wniosek o zasądzenie od odwołującej Spółki na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

odwołująca (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. prowadzi działalność gospodarczą między innymi w zakresie spedycji i transportu międzynarodowego. W związku z brakiem pracowników, odwołująca Spółka zatrudnia 40 obywateli Ukrainy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 ton.

Zainteresowany O. K. jest obywatelem Ukrainy i posiada zezwolenie na pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres od 2 listopada 2017r. do 28 lutego 2020r. i legitymuje się świadectwem kierowcy do celów zarobkowego przewozu drogowego rzeczy na podstawie licencji wspólnotowej (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1072/2009 z 21 października 2009r. w sprawie wspólnych zasad dostępu do międzynarodowego rynku przewozów drogowych) na okres od 21 sierpnia 2017r. do 28 lutego 2020r.

Odwołująca Spółka i zainteresowany zawarli umowę o pracę na okres od 4 sierpnia 2017r. do 28 lutego 2020r., zgodnie z którą zainteresowany został zatrudniony na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 ton.

Zainteresowany legalnie świadczy pracę na rzecz płatnika składek, legitymując się zezwoleniem na pracę cudzoziemca na terytorium Polski oraz uprawnieniem do wykonywania zawodu kierowcy samochodu ciężarowego w transporcie międzynarodowym od 2017r. Do obowiązków pracowniczych zainteresowanego należy transport rzeczy na terenie państw członkowskich EU. Zainteresowany wyjeżdża w trasę w poniedziałek i wraca do siedziby płatnika składek w piątek. Przebywa poza granicami Polski w okresie od poniedziałku do piątku. W sobotę i niedzielę przebywa w Polsce, i może korzystać z pokoju, który użycza mu odwołująca. Przeciętnie zainteresowany korzysta z kabiny samochodu ciężarowego i pomieszczeń socjalnych na terenie bazy samochodowej w sobotę i niedzielę. Przez sobotę i niedzielę zainteresowany robi zakupy i odpoczywa przed kolejnym tygodniem pracy. Zainteresowany podjął pracę na terenie Polski, bowiem na Ukrainie są niskie zarobki i trudno mu było utrzymać rodzinę. Z otrzymanego wynagrodzenia za pracę 70% jego wartości wysłał żonie, która wraz z dziećmi zamieszkuje na terenie Ukrainy. Do chwili obecnej żona nie odwiedziła zainteresowanego na terenie Polski. Zainteresowany przez dwa miesiące pracuje na rzecz odwołującej Spółki, a następnie przez 3-4 tygodnie przebywa z rodziną na terenie Ukrainy. Urlop wypoczynkowy spędza na Ukrainie.

/ dowód z: akt ZUS, akt osobowych zainteresowanego O. K., zeznań W. L./

Sąd zważył, co następuje:

odwołanie (...) Sp. z o.o. w S. zasługuje na uwzględnienie.

W okolicznościach niniejszej sprawy bezsporne było, że zainteresowany O. K. jako obywatel Ukrainy, zatrudniony jest przez polskiego pracodawcę, a mianowicie odwołującą Spółkę, przy czym pracę wykonuje na terenie kilku państw Unii Europejskiej. Spór sprowadzał się do ustalenia czy zainteresowany może podlegać polskiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego, a w konsekwencji czy organ rentowy winien wydać mu zaświadczenie A1.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym przez osoby wykonujące na terenie UE prace w dwóch lub kilku państwach członkowskich UE zostały regulowane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia

(WE) nr 883/2004. Zgodnie z art.13 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 osobą normalnie wykonującą pracę w kilku państwach członkowskich jest osoba, która

„ równocześnie lub na zmianę wykonuje jedną lub kilka odrębnych prac w dwóch lub więcej państwach członkowskich w tym samym lub w kilku przedsiębiorstwach lub dla jednego lub kilku pracodawców ”. Pracownik pracujący w dwóch lub kilku państwach członkowskich UE podlega ustawodawstwu państwa, w którym mieszka, jeżeli wykonuje znaczną część swojej pracy na terytorium tego państwa. Znaczna część pracy to istotna pod względem ilościowym część pracy zainteresowanej osoby, co jednak nie oznacza, że największa. W przypadku, gdy pracownik nie wykonuje znacznej części pracy w państwie swego zamieszkania, wówczas powinien zostać zgłoszony do systemu ubezpieczeń społecznych w: 1. państwie, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności jego pracodawcy, jeżeli jest zatrudniony tylko przez jedno przedsiębiorstwo lub jednego pracodawcę, lub 2. państwie, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności jego pracodawców, jeżeli jest zatrudniony przez co najmniej dwóch pracodawców, w których siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajduje się tylko w jednym państwie członkowskim UE, lub 3. państwie, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności pracodawcy, innym niż państwo członkowskie zamieszkania pracownika, jeżeli jest zatrudniony przez co najmniej dwóch pracodawców, których siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajduje się w dwóch państwach członkowskich, z których jedno jest państwem członkowskim jej zamieszkania, lub 4. państwie, w którym pracownik ma miejsce zamieszkania, jeżeli jest zatrudniony przez dwóch lub więcej pracodawców i co najmniej dwóch z tych pracodawców ma siedzibę lub miejsce wykonywania działalności w różnych państwach członkowskich innych niż państwo miejsca zamieszkania pracownika.

Na podstawie art.3 ust.2 rozporządzenia (WE) nr 987/2009 osoby, do których ma zastosowanie rozporządzenie podstawowe, zobowiązane są do przekazania instytucji właściwej informacji, dokumentów lub dowodów potwierdzających niezbędnych dla ustalenia ich sytuacji lub sytuacji ich rodzin, do ustalenia lub utrzymania ich praw i obowiązków oraz do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa oraz wynikających z niego obowiązków osób.

W myśl natomiast art.1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, jak również do członków ich rodzin i osób pozostałych przy życiu po ich śmierci pod warunkiem, że zamieszkują oni legalnie na terytorium państwa członkowskiego i znajdują się w sytuacji, która pod każdym względem dotyczy więcej niż jednego państwa członkowskiego.

W wyroku z 24 stycznia 2019r. wydanym w sprawie C – 477/17 Trybunał Sprawiedliwości UE stwierdził, że artykuł 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego

i Rady (UE) nr 1231/2010 z 24 listopada 2010r. rozszerzającego rozporządzenie (WE) nr 883/2004 i rozporządzenie (WE) nr 987/2009 na obywateli państw trzecich, którzy nie są jeszcze objęci tymi rozporządzeniami jedynie ze względu na swoje obywatelstwo, należy interpretować w ten sposób, że obywatele państw trzecich przebywający i

wykonyjący tymczasowo pracę w różnych państwach członkowskich na rzecz pracodawcy mającego siedzibę w danym państwie członkowskim, mogą powoływać się na przewidziane w rozporządzeniach nr 883/2004 i 987/2009 zasady koordynacji w celu określenia ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego, któremu podlegają ze względu na to, że przebywają oni i pracują legalnie na terytorium państw członkowskich.

W uzasadnieniu Trybunał zaznaczył, że jak wynika z motywu 11 rozporządzenia nr 1231/2010 pojęcie „legalne zamieszkanie” w rozumieniu tego rozporządzenia stanowi wyraz wyboru, jakiego dokonał prawodawca Unii, poddając rozszerzenie zakresu stosowania rozporządzeń nr 883/2004 i 987/2009 na obywateli państw trzecich warunkowi wstępnemu, że obywatele ci przebywają zgodnie z prawem na terytorium danego państwa członkowskiego. Zatem pojęcie to różni się od pojęcia „zamieszkanie” w rozumieniu art.1 lit. j) rozporządzenia nr 883/2004.

Przy tak dokonanej wykładni art.1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1231/2010 należy przyjąć, że skoro zainteresowany będąc obywatelem Ukrainy legalnie przebywa w Polsce i jest zatrudniony u polskiego pracodawcy (w odwołującej Spółce) - ma zezwolenie na pobyt czasowy i pracę na terenie RP, a będąc zatrudniony u pracodawcy mającego siedzibę w Polsce wykonuje swoją pracę jako kierowca transportu międzynarodowego na terenie również innych państw członkowskich, co jest bezsporne w sprawie, to podlega ustawodawstwu naszego państwa w zakresie ubezpieczeń społecznych stosownie do art.13 ust.1 lit.b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004, niezależnie od tego, czy ośrodek jego interesów życiowych znajduje się w Polsce, czy też w innym państwie.

Konsekwencją takiego przyjęcia jest konieczność wydania w stosunku do zainteresowanego zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego mającego zastosowanie do osoby uprawnionej na formularzu A1 na okres objęty decyzją zaskarżoną.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. wyroku zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak w sentencji.

SSO Grzegorz Tyrka